

مدیر کل

جلال‌الدین الحینی مؤید الاسلام
صاحب امتیاز روزنامه هفتگی
و یومیة (جبل‌المتین)

(عنوان مراسلات)

طهران خیابان لاله زار
نایب مدیر میرزا سید حسن کاشانی

غیر از روزهای جمعه همه روزه
طبع و توزیع میشود

یومیة

کابلین

۱۳۱۱

طهران

قیمت اشتراك سالیانه

طهران ۴۰ قران
سایر بلاد داخله ۴۵ قران
روسیه و قفقاز ۱۲ منات
سایر ممالک خارجه ۳۰ فرانک

(قیمت يك نسخه)
در طهران يكصد دینار
سایر بلاد ایران سه شاهی است

قیمت اعلان سطر
دو قران است

روزنامه یومیة ملی آزاد سیاسی اخباری تجاری علمی ادبی مقالات عام المنفعة
با امضا قبول و در انتشارش اداره آزاد است

شنبه ۲۰ ربیع الاول ۱۳۲۵ هجری قمری و ۱۴ اردی بهشت ماه خالصی ۸۲۹ و ۴ مه ۱۹۰۷ میلادی

چهار رکن تمدن و تدین

(لقد ارسلنا رسلنا بالبینات و انزلنا معهم الکتاب
والمیزان لیقوم الناس بالقسط و انزلنا الحدید فیہ
باس شدید و منافع للناس)

دین خدا باید کافی امور معاد و معاش خالق باشد
هرچه لازم زندگانی دو جهان است باید صاحب شریعت
بمردم تعیین کند خدا ناقص نمیتواند باشد.
چرا که امر ناقص کفایت خالق را نمیکند و باعث
حیرت و سرگردانی میشود. بلی يك فرق در بین
امور معادیه با امور معاشیه هست زیرا که در امور معاد
بر شارع واجب است تمام و کمال کایات و جزئیات را
بیان فرماید و ابدأ نکته را فروگذار نکند زیرا که در
آن مقام عقول بشری را غالباً راهی نیست و غیر از
شنیدن و اطاعت کردن چاره ندارد چرا نماز ظهر باید
چهار رکعت باشد و نماز مغرب سه رکعت عقل ما ادراک
آنها نمیکند ولی در لوازم معاش غیر از بیان کایات
لازم نیست جزئیات را واجب نیست صاحب شریعت
بیان کند فی‌المثل خداوند میفرماید رفع مرض
لازم است و هر که مرض را از خود دور نکند و
خویشرا در تهلکه بدست خود بیفکند مقصر و
گناهکار است اما فلان مرض علاجش چیست راجع بعلم
طب است دخلی بشریعت ندارد

در این آیه که در صدر نوشته شد خداوند
متعال چهار رکن معین میفرماید که قوام و اساس امور
دو جهان منوط و موقوف بانهاست و اگر مسلمانان
لرکان ارسه را خراب نمیکردند و تزلزل به بنیان آنها

نمی افکندند تا قیامت سر بلند و مقتخر بودند و گرفتار
ذلت و مسکنت نمیشدند دست اجناس بملکشان دراز
نمیشد و پای خارجی بوطنشان باز نمیسگردید. ولی
بدبختانه همه ارکان را در هم شکستند و بوهمیات
بی اصل که شیطان خیال ابقاء کرده در که ها و
مغزهایشان جا داده از متابعت این فرمان الهی اعراض
نمودند و بد بختی و فلاکت را خریدار شدند و عالم
اسلامی را دچار خطرات عظیمه نمودند.

رکن اول — عبارت از کمال الهی است که حاوی
هرگونه حکمت و دارای همه تکالیف بشر است هیچ تر و خشکی
نیست که در قران شریف نباشد. انواع حکم و فلسفه و مصالح
و مفاسد را بطور واضح بما نشان میدهد و از وادی ضلالت
و گمراهی بشهرستان هدایت و رشاد میرساند. قران ابدأ
محتاج بتمجید و تعریف ما نیست. تمام حکماء و دانشوران
اروپا بکامه واحد اتفاق دارند که مجموعه درد دنیا برای
اصلاح اخلاق و بیان سیاست و تکالیف و اقتصاد و حکمت
بہتر از قران نیست بلی هر کس خلاف این میگوید بایستی
خود بہتر از او را بگوید (فاتوا بسورة من مثله ان کنتم
صادقین)

رکن دوم — میزان است یعنی قوه که باو خوب
و بد را تمیز دهند مصالح و مفاسد را با ترازوی خردسنجیده
رامرا از چاه جاده را از بیراه جدا کنند هر چه دیدند
یا شنیدند نسنجیده تصدیق یا تکذیب نمایند. در مهام
زندگانی و حیات اجتماعی بهوا و هوس کار نکنند عقل را
که حجت الهی و رسول باطنی است پیشوا و مقتدی خود
سازند. تفهیمه اقدام نمایند. این دورکن مقدم بر عمل است
یعنی پیش از آنکه شروع بامری نمایند باید لامحاله

صحت عمل را از کتاب خدا یا عقل معاوم کنند تا بگمراهی نیفتند و بهمین دورکن اشاره شد است در این آیه (لو کنا لسمع اول نقل ما کننا معذین) یعنی اگر ما گوش باز میکردیم و کلام خدا را میشنیدیم یا تعقل و تدبر کرده از سلطان عقل اجازه میگرفتیم امروز نباید معذب باشیم و گرفتار صدمه و شکنجه شویم .

رکن سیم و چهارم همراه عمل اند که حتما باید اعمال ما بروفق اندورکن باشند و اگر خارج شد باطل و عاقل خواهد بود . اندورکن کدامند ؟

رکن سیم قسط است یعنی عدالت و استقامت کارهای شخصی و اجتماعی مآتمام باید عادلانه باشد اولیاء و رؤساء ملت اسلام باید از استبداد و ظلم اجتناب کنند عدل و داد را در امور ملت و مملکت حتم و واجب بشمارند . مساوات و برابری که اساس عدالت است فراموش نکنند تفاوت و جانب داری و ملاحظه را گناه بزرگ و خیانت باسلام بدانند جبر و تعدیرا مخرب هیئت خود بشمارند .

رکن چهارم حدید است که دارای سختی و شدت است و صاحب منافع بسیار . واضح است که مقصود نه آهن تنه است بلکه مراد مطلق صناعت و اعمال است از قبیل استخراج معادن و ایجاد کارخانه جات نساجی و غیره است هر چیزی که در آن زحمت و منفعت است و امور گذران و حیات بواسطه آنها برقرار میشود .

خوب فهمیدیم که مسلمانان باید از دستور قرآن و عقل تجاوز نکنند عدل و انصاف را مدنظر بگیرند و مشاغل را که زحمت و منفعت دارد مباشر شوند . حالا واقعا باین تکالیف رفتار کرده اند و بسعدت رسیده اند ؟ خیر اهیچکدام را رفتار نمودند و از جملگی اعراض و با باطل دست از چهار رکن کشیده اند . اما قرآن را پس علاوه بر آنکه باو بیروی و متابعت نکردند . خلق را ارمم معانی و اوامر و نواهیش باز داشتند و مهم او را مخصوص جمعی کردند با اینکه خداوند میفرماید (هذا کتابنا ینطق علیکم بالحق) این قرآن با شما نطق میکند حرف میزند برآستی . عقل را نیز بکلی کنار نهادند و تقلید و تبعیت را بر او مقدم داشتند بلکه از موهومات باطله و اکاذیب معموله عقل را تیره و تار ساختند آینه خرد را زنگار خرافات احاطه کرد صفا و شفافی او را حاجب و مانع گرید . کسب و شغل را نیز ترک نموده خود را اسیر هزاران احتیاجات یومی نمودند استخراج معادن را یکبارم ترک کردند در عوض کارخانه گدائی و بیکاری و بیماری و تبلی را بر پا ساختند . بجای کسب حلال هزدی و قلب و خیانت رایشه کردند . ملاحظه فرمائید علت عمده حرمت رباع آنست که این شغل اگر چه نفع دارد ولی زحمت ندارد آدمیرا بکسالت و امیدارد آیا با این دقت

شارع رواست ما کسب و زحمت را بر خود حرام سازیم و کسر شان حساب کنیم ؟

مکتوب شهری

قابل دقت اعضاء محترم مجلس مقدس شورای
(ملی شید الله تعالی ارکانه)

ای و کلاء مکرم و ای امناء مفخم ای طیبیان حاذق و ای معالجان مشفق که شب و روز مشغول پرستاری این مریض چند هزار ساله هستید و اتصالا در صدد تحصیل داری قانون مشروطه جبهه بهودی ابراض مزمنه آن برآمداید — مدت هاست که ما بدبختان ابناء وطن مقدس چشم انتظار بوده و از خداوند منان درخواست مینمودیم که بهمانیم و به بینم از بوستان قانون مشروطه کلی چیده و در کستان آزادی لمحہ طنیده طریق استبداد را مسدود ساخته و امور هر کس را محدود داریم

ما بدبختان چندان صبر و تحمل نموده شاید بمقاد (الصبر مفتاح الفرج) درک فرج بعد از شدت را نموده و جانی تازه پیدا نمائیم — کم کم تامل و بردباری مارا ایام برآمد و شیشه صبر مارا بعضی جهال شکسته طریق فلاح و (نجات) مارا برای تحصیل دراهم بخش و خیالات شخصی برهم زند — روز نامه که آینه تمام نمای ملی است و در خارجه و داخله نهایت اهمیت را دارد غلای قوم حاضر شده محض بیداری ما نوشته و انتشار دهند که ما خفته گان وادی ضلالت و غافلین از حقوق بشریت آگاه شده و حق خود را بدانیم — در این بین فلان آدم اجنبی که اتصالا آواره و سرگردان است اسم آزادی شنیده جریده نگار گردد در صدد گمراهی و فلاکت ما بیچارگان بر آید باز تامل کرده شاکی نشدیم این روزها همان بیچاره از وطن آواره کتاب قانونی که فلان وزیر یا فلان امیر یار است یادروغ در بیست سال قبل برای اداره شدن امورات دولت مستبده مطلقه فصولی نوشته اند و مجری نکرده اند اکنون مشارالیه او را طبع و منتشر ساخته مردم عوام را سرگردان میسازد — بدتر از همه آنست که مردم گمان مینمایند وزارت علوم بر حسب تصویب مجلس مقدس امر بطبع آن نموده

افسوس افسوس — تاکی ما مردم بیچاره و جاهلیم و تاکی دوچار فقر و ذلتیم — ای و کلاء معظم اگر مملکت ما اساسی است و سلطنت ما مشروطه پس وضع قانون فقط مخصوص ذوات کامله مجلسیان است نه هر آدم بیکاری برای جلب دیناری این گونه مهملات را طبع نموده میان مردم منتشر سازد — چرا اطراف را ملاحظه نمی فرمائید — چرا این چگونه مطالب را توجه مبذول

قانون است و هم مجری قانون . در سلطنت مشروطه هیئت مقننه غیر از هیئت مجریه است . پس وزراء حق ندارند در ایران قانون وضع کنند فقط اینکار مخصوص مجلس شورای ملی و مجلس سنا است . بلی هر روزی میتواند قوانین راجحه بداره خود را یاد داشت کرده بمجلس شوری وسنا بفرستد و در آن دو مجلس تحقیق و تدقیق در مواد آن نموده بعد از ترمیم و اصلاح امضا نمایند . نه آنکه یک نفر تمام قوانین وزارت خانها را بکیف و میل خود نوشته اجراء نماید .

اگر زیاده بر این بخواهیم در این موضوع صحبت کنیم باید فصول انرا بدقت در موقع فرصت مطالعه کرده ملحوظات خود را در آتیه معروض داریم .

﴿ مکتوب شهری ﴾

حضور جناب مدیر کل اداره روزنامه حبل المتین یومیه با کمال احترام عرض میسازد مقرر فرمایند این لایحه را درج کرده که اسباب کوری چشم ضدیت خواه مجلس مقدس بشود چون خداوند عالم با عشارت غیبی و مراحم لاریبی از توجه امام عصر عجل الله تعالی فرجه به قاب مبارک سلطان عادل باذل عطوف رؤف مظفر الدین شاه مقفور البسه الله من حلال النور انداخته که اشاره بتأسیس اساس کیوان قیاس این مجلس شورای ملی شید الله تعالی ارکانه فرمودند اگر چه فی الحقیقه انجام این بنای میمون و انعام نفلانمانه خداوند یکتا و مالک الملک می همتا در عهد دولت ابد مدت سلطان السلاطین السعی خاتم النبیین محمد علی شاه قاجار لازال الله ملکه و خلد الله سلطانه که امرالم منه فی ارتقاع و امرالمک منه فی انتظام حکمت محض است که بسر انگشت تدبیر شاهانه این مسئله معضله را بیاری بخت جوان و عقل پیر حل فرمایند و این یکدشت مردم بیچاره ایرانرا که همیشه با ثروت و جمعیت خواطر چون فرقدین بوده و اکنون از پریشانی چون بنات النعش بدول خارجه متفرق و مشتت اند بیمن همت خسروانه و بذل الطاق ماوکانه جمع فرماید خصوصاً از توجهات انفس قدسیه حضرات حجج الاسلام مدظلهم العالی و از حسن نیت و کسلاء مجلس مقدس دارالشوراء کبراء ملی طیب الله قلوبهم اهالی دولت علیه ایران مضطربانه از خواب غفلت بیدار شده در مقام اخذ حقوق خود بر آمده و به تکالیف و وظایف خود اقدام دارند اشخاصی که در زنجان علم هدایت و لوای حریت را بدوش کشیده در این عمل مشروطه مشروعه پسندیده نزد عارف و عامی به نیک نامی شهرت یافته

نمی داند چرا مقرر نداشته اید کسانی که تبعه خارجه هستند با ابد دلشان بحال ما و وطن ما نمی سوزد مانع شده و نگذارند به بعضی مزخرفات بر مقاصد خود نائل گردند — آخر ترنیمات مستبدانه — فلان زمان چه ربطی بحالیه دارد مگر دولت ماهنوز بحالت سابق باقی است هرگاه این اوقات کمال بدقت و ملاحظه را در این مطالب منظور فرمایید نمیدانیم با امانت بیچاره چه خیالک بر سر ریخته و کجا عرض نمائیم . (امضاء محفوظ)

﴿ حبل المتین ﴾

جناب صاحب مکتوب ، مرقومه شمارا عینا درج نمودیم تا تصویری در حق ما نفر مائید لکن بر حسب وظیفه خود جواب جناب عالی را نیز عرض میکنیم . ایراد شما بر همکار محترم ما ابدا وارد نیست روزنامه نویس و هرکس آزاد است محبت و اردات خود را نسبت بدیگری آشکار بنویسد ولو آنکس مقصر باشد شما نمیتوانید او را مجبور کنید بدوستی یا دشمنی زیرا که دوستی امری است قلبی که پیدا میشود از اتحاد مشرب و توافق افق خیال و تطابق مسلک یا از احسان و خدمت زیرا که انسان عبید احسان است شما اگر سیگاری بر فبق خود بدهید ناچار از شما باید اظهار تشکر بکند و پاس حقوق را باندازه یک سیگار مرعی بدارد . مگر نمیدانید قسمتی از روز نامه های مصری ستون جرائد خود را از تعریف و توصیف (لرد کرومر) وکیل سیاسی انگلیس در مصر بر میکنند همانطور که زبان آزاد است در اظهار خیالان باطنی همچنین قلم نیز آزاد است . مسلم است همکار محترم ما مرد دانا و عاقل است بی جهت بامری اقدام نمیکند تکلیف خود را از ما بهتر میدانند — چنانکه من تکلیف خود را اینطور میدانم که اغراض شخصیه را در صفحات روزنامه خود بروز ندهم و حب و بغض شخصیه داخل مطالب عمومی ننمایم — البته ایشان هم تکلیف خود را دانسته اند ما هرگز در حق هم قلم خویش سوء ظنی حاصل نخواهیم کرد چرا که ایشان از افغانستان بایران آمده اند محض آنکه ما را تربیت کنند و الا ملک و علاقه در ایران ندارند که مجبور باقامت باشند خداوندش در ازاء این خدمت جزاء خیر دهد

ولی با این همه لازم است یک مطلب را توضیح و تشریح نمائیم . مملکت ایران امروز مشروطه است نه مقننه . فرق بین این دو دولت آنست که در سلطنت مقننه هیئت دولت قانونی جعل کرده در موقع اجراء میگذارد هم خود واضح

و شرت خوشگوار حریت را ب مردم چشاندند طلبا
لمرضات الله در انجام این امر شریف جاناً و مالاً و لساناً
مضایقه نکرده کوشیدند هم نرد خصماً و رسول مورد
تحسین و تمجید و هم يك ملت ممدومی را از حسیض
خاك ذات باوج ترقی و عزت رسانیدند اگر چه
عده آنها بیشتر است اما چند نفر از اوایای دین
و دولت كه زبانه در مدحشان الكن است
اقدام نامی کرده و فعلاً هم مجد میباشند كه احیای شریعت
جدشانرا میکنند جناب... آقای حاجی میرزا ابوالعالم
و جناب... آقای حاجی سید محمد آقا مجتهد زنجانی
و ار حسن تدابیر جناب آقای نائب الصدر، و حاجی محمد
اسماعیل امین التجار زنجانی يك مشت اهل زنجان بی
خانمان میخواهند كه آب حریت را بنوشند فعلاً هذا چند
نفر هم از راه حسد برآمده به لطائف الحیل و اشكال
مختلفه عوام بیچاره از گوساله بدتر را دوچار مشكلات
ساخته بگمراهی میكشاند بقضای این آیه شریفه
(اللهم ان هؤلآء سادتنا و كبر ائنا قد اضلونا السبيل) محض
اینكه آنجنابان خود را بلباس زهد و تقوی ملبس ساخته
كه مدتهاست خون فقر اعرا مكیده و مرمیست خود را
در رشوه گرفتن... قرار داده اند حل خیلی صعب
است كه از عادت چندین ساله دست بكشند و همه روزه
آوازه وارد شدن و كلاء اطراف بگوش آنها میرسند
ملاحظه میکنند كه بر پا شدن مجلس مقدس اسباب مسدود
شدن دكانهای رشوه گیری... است لهذا ابو جهل وار
در مقام ضدیت مجلس مقدس برآمده اگر اسماً و رسماً
عرض شود تمام افراد ملت زنجان تصدیق خواهند كرد
ولی من باب حب الوطن من الايمان ملاحظه هموطنی را
كرده مستورالاسم عرض گردید اگر چنانچه باین زودی
از صفت شیطانی و مفسدی خارج نشوند دست از حرکات
وحشیانه خود كه دولت و ملت هر دو متاذى هستند
تكشند در لانه نمره دویم اسامی نامباركشان را مع حرکات
سابقی درج نموده كه رسوای خاص و عام بشوند مردود
دولت و مطرود ملت واقع خواهند شد ان ربی علی
ذلك لشهد خدارا گواه میطلبم كه با احدی عرض
شخصی و نفسی ندارم مگر اینکه لايقطع مكثوبی است
كه از زنجان میرسد تمام اظهار تظلم عموم ملت از دست
مفسدین و مفرضین كه تشكی کرده اند كه بنده عرایض
ایشانرا در مجلس مقدس ارائه بدم نظر براینكه تضييع
وقت و كلاء محترم نشود اظهار نكرده است شاید بزودی
از كردار خود پشیمان شوند

تلكرافات خارجه

(لندن ۲۴ آوریل)

امروز سیو الزن بر انجمن و زرای مستعمرات

ریاست داشت تمام وزرا و رؤسای مستعمرات حاضر
بودند بالرد هالدين و لرد يتود موت وسیر نام مارشای
اولین خبریكه موضوع بحث شد مسئله دفاع بحری بود
حریق تولن مدرسه تربیل سازی را خراب و بیست
سرباز و ملاح را مجروح کرده خسارت وارده از این حریق
بچندین ملیون تخمین شده علت حریق معلوم نیست
كشتی منگو لیا بدون خسارت از گل بیرون آمد
در اطاق دوم پارلمان هارداوی به ستر مرلی گفت
كه از حكومت هند بخواهد داو طلبی عمال دولت را
برای انجمنهای بلدی و بلوك غدغن كند سیر مرلی گفت
نمیشود در این خصوص قانون کلی وضع كرد
نیز سیر مرلی در جواب سیو لئیس چنین گفت كه در
باب مواجب رعایای هند كه در مستعمرات انگلیس هستند
گفتگو خواهد شد ولی نمیتوانم بگویم این مذاكره در انجمن
مستعمرات خواهد بود یانه — در جواب روتر لرد گفت
هنوز طاعون در هند شدت دارد و حكومت در دفعش اقدامات
مجدانه میکند در جواب (بربحمان) گفت مخازن چيكه برای
پسذیرائی امیر افغانستان شده ۲۰۵۹۰۰ لیرای استر
لنك است

مخبر تیمس از یكن خبر میدهد كه لیانكوترین كه در
مدرسه یال او نیورسیتی تحصیل نموده بجای لیانك شانك
در واشنگتن منصوب و او در كمرل و انو بود مادیتیمو بجای
تاكوا هاونی بر قرار خواهد شد این دو قرقه عزل و
نصب بنظر خوب میاید قانونیکه هالدين در باب مستعمرات
نوشته بود بموجب ۳۴۳ رای برخلاف ۳۱ رأی دوباره
خوانده شد انطرف كه رأی نداده بودند از طرف
كارگران بودند هالدين اظهار داشت كه وزرا و رؤسای
مستعمرات یكرمان میگویند ترتیب قوای مستعمراتی انطور
كه من میگویم بهترین ترتیبات است گردا گرد تمام
منكث رشته از قوای نظامی درست میکند كه موجب
اطمینان و امنیت است لکن هالدين در باب دفاع مملكت
بطبع رسید مطالبش این است كه اردوی مرکزی باید
بمنزله مدرسه نظامی برای تمام مملكت باشند و باید
صاحب منصبان انگلیس را با صاحب منصبهای مستعمرات عوض
و بدل كرد بصاحب منصبان مستعمرات باید در تحت
نظارت وزارت جنگ ذخیره و اسلحه نظام سپرده شود
و باید نمایندگان بوزارت جنگ بفرستند تا در انجمن اردوی
مرکزی حاضر باشند

بانك مراكنی در تانجه شروع بمعاملات كرد

لندن ۲۵ آوریل

بوتا در ملاقات شخصی انتشار روزنامهها را در باب اینکه
او میخواهد لشگری از یوئر فراهم كند استهزاء کرده

(حسن الحسینی الكاشانی)